

Lovforslag om ændring af epidemiloven

25. marts 2020

Folketinget vedtog den 12. marts 2020 enstemmigt en ændring af epidemiloven (lovforslag nr. L 133 2019/20), der gav myndighederne en række nye værktøjer til effektivt at sætte ind mod smittespredningen og til at afbøde det ekstraordinære pres, som COVID-19 kan medføre på sundhedsvæsenet og andre dele af den offentlige sektor. Loven trådte i kraft den 17. marts 2020.

Det er i vid udstrækning vurderingen, at de tiltag mod smittespredning, som allerede er taget, har haft en betydelig effekt på danskernes aktiviteter og adfærd, og at de hidtidige tiltag vil bidrage til at aflaste og afbøde belastningen af sundhedsvæsenet.

Samtidig kan der være behov for at føje nye redskaber til myndighedernes værktøjskasse, hvis der opstår behov for at handle hurtigt for at tage nye initiativer for at begrænse smittespredningen. Det bekræftes også af udviklingen i en række øvrige lande. Med henblik herpå lægges der op til at fremsætte et nyt forslag om ændring af epidemiloven.

Der lægges navnlig op til at gennemføre følgende elementer i lovforslaget:

- Muligheden for at regulere ”større forsamlinger” ændres, således at den aktuelle grænse på 10 personer kan nedsættes, hvis det skulle vise sig nødvendigt.
- Muligheden for at regulere adgangen til offentlige institutioner mv. udvides, således at der om nødvendigt også kan reguleres for udendørs idrætsanlæg, legepladser og lignende anlæg, der frembyder smittefare.
- Indførelse af mulighed for, at politiet, hvis det skulle vise sig nødvendigt, kan forbyde at tage ophold i et område, hvor der er holdepunkter for at antage, at mennesker vil forsamle sig på en sådan måde, at der er forhøjet smittefare. Hjemlen vil f.eks. kunne bruges, hvis politiet erfarer, at der på bestemte steder gentagne gange samler sig menneskemængder. Efter de nuværende regler vil politiet skulle gribe ind konkret over for en forsamling på stedet.
- Forhøjede bødeniveauer ved overtrædelse af reglerne, herunder eventuelt indførelse af graduerede bøder afhængigt af virksomhedens omsætning med henblik på at øge den afskrækkende effekt.

Der lægges endvidere op til at rette op på nogle uhensigtsmæssigheder og udeladelser ved det lovforslag, som blev vedtaget den 12. marts 2020, ved at foretage visse justeringer af epidemiloven, herunder navnlig:

- Regulering af rekursadgang (klageadgang). Efter de gældende regler er der i alle tilfælde, hvor sundheds- og ældreministeren delegerer sin kompetence, mulighed for at klage til Sundheds- og Ældreministeriet. Det gælder f.eks. også, hvor politiet har fået tillagt kompetencen efter loven. Forslaget vil give mulighed for f.eks. at fastsætte regler om at afskære klageadgangen eller om, at afgørelser truffet af politiet kan påklages til Rigs politiet (i stedet for til Sundheds- og Ældreministeriet).

- Muligheden for at begrænse besøg på plejehjem udvides til også at omfatte bo- og opholdstilbud mv.
- Den gældende mulighed for at regulere lokaler, som erhvervsdrivende råder over, udvides dels til også at omfatte udendørs arealer, dels til også at omfatte lokaler, som enhver fysisk eller juridisk person råder over (dvs. f.eks. også lokaler, som en ikke-erhvervsdrivende fond eller forening råder over). Det vil eksempelvis give mulighed for at regulere adgangen til campingpladser, forlystelsesparkers udendørs arealer eller museer mv., som hverken er offentlige eller erhvervsvirksomhed.
- Der indføres hjemmel til, at sundheds- og ældreministeren kan fastsætte regler for at sikre patientsikkerheden eller patienters og borgeres behandlings-, pleje og andre rettigheder efter anden lovgivning. Det kan f.eks. indebære at sikre, at patienter og andre borgere, der har krav på at modtage nærmere bestemte sundheds- og plejeydelser, som de aktuelt ikke kan modtage på grund af foranstaltninger til at imødegå smittefaren, bevarer retten til at modtage disse ydelser, når foranstaltningerne er ophørt.
- Udvidelse af lovens mulighed for at fastsætte regler om bl.a. fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i anden lovgivning, til også at gælde for Grønland i forhold til love, som ikke er overtaget af selvstyret. Forslaget vil give mulighed for f.eks. at fastsætte regler om, at kriminalforsorgen i Grønland helt eller delvist kan afskære indsætte og tilbageholdtes ret til f.eks. fællesskab og besøg, hvis dette er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af COVID-19 i kriminalforsorgens institutioner.

I lyset af den aktuelle situation lægges der op til, at lovforslaget hastebehandles. Hvis lovforslaget vedtages, vil det først kunne stadfæstes tre dage efter vedtagelsen, da det i grundlovens forstand vil blive betegnet som en ekspropriationslov. Det skyldes, at epidemiloven indeholder en hjemmel til at foretage ekspropriation, når det er nødvendigt for at gennemføre tiltag efter loven, og at ændringslovforslaget vil udvide de tiltag, som myndighederne vil kunne tage efter loven. Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslag nr. L 133 af 12. marts 2020, at en række forhold i almindelighed må antages at tale med betydelig vægt imod, at anvendelsen af lovens bestemmelser vil være udtryk for ekspropriation.

En tidsplan kunne således se ud som følger:

- Fremsættelse og førstebehandling: Torsdag den 26. marts 2020
- Anden- og tredjebehandling: Tirsdag den 31. marts 2020
- Stadfæstelse: Lørdag den 4. april 2020
- Kundgørelse og ikrafttræden: Lørdag den 4. april 2020